

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem omnium, nouamq[ue] editionem translatae, & ab innumeris cùm S. Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum triplici Indice ...

Lanuza, Jerónimo Bautista de

Antverpiæ, 1649

§. 41. Factus in agonia prolixius orabat, & factus est sudor eius sicut guttæ sanguinis. Agonia[m] passus est Dominus: primò ex concideratione scelerum in se irruentium impetu grautori, quàm saxa ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53092](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53092)

§. 41. Factus in agonia prolixius oratus, & factus est sudor eius sicut guttæ sanguinis. Agonia passus est Dominus: proinde et conspiciuntur scelerum in se irruentium impetu gravari, quàm tæxa præcelsæ turris, vel rupes montis altissimi.

Mysteria sunt insignia quæ hæctenus declaravimus circa duas priores partes, orationis Dominicæ, principium & medium quas atque Angeli confortationem; porro profundissima continet Sacramenta pars vitima quæ hæc illi impolitum illumque describit Evangelista Lucas, cuius conclusionem & epilogum ait esse, quod fecerunt & divinus oratione gravibus angustibus & mortali oppressus agonia, eoque tanta ut guttas sanguinis sudaret alios copiosas, ut de corpore eius Sanctissimus velut rivulus defluerent terram irrigantes. Et factus in agonia prolixius orabat, & factus est sudor eius sicut guttæ sanguinis decurrerunt in terram. Prolixior fuerunt priores duæ partes orationis singule vnius horæ vel paulo minus, tanta & vitima prolixior multo fuit & horam exædit, idque eo modo, ut quando Dominus absolutâ carni egressus est de Hierusalem hora noctis esset octavâ, accederet ad hortum ad medium noctis & ante novam orationem incipit in qua perseveravit usque ad decimam. Secunda vice usque ad undecimam, cuiusque esse tertia vice reuertitur ad orationem, facta est illi apparitio & confortatio Angeli, quo dilapso orationem repetit usque ad mediam noctem completam, cum surrexit ab oratione & obviam processit illis à quibus prænoterat se capessendum. Dicitur hoc ex confessione ordinaria Ecclesiæ hora nempe matutina mediæ noctis caprum fuisse Dominum. Hora qua tenebræ sunt obscuriores: tunc etenim magis palpabiles fuerunt illæ quibus infelix illa civitas immerita incurrit, quàm illa quibus olim Ægyptus ingemuit involuta. Mediâ nocte vigilans est Patriarcha Iacob Angelum quocum iohannes est ita foriter atque ex vna in alteram deflexit partem, ut inde femore claudus evadent: eadem hora populus Iudæus ex eius descendens familia manum iniicit somni conciliâ Angelis, & quasi cum eo luctatus hæc & illæ tæxa ad diversa variæque tribunalia eum

prostraturus, ex quo populus ille tantam contraxit pedum claudicationem, quantam in illo conspiciamus. Conceptus hic est D. Augustini quem alio loco trutinavimus.

Mediâ noctis silentio solebat Deus brachia manusque attollere libera & solutas contra humanum genus: etenim horâ eâ in persona duorum Angelorum venit, igne & sulphure Sodomam caesurus adeo tremendo exitu, ut in civitates converterent eius civitates. Eadem hora transit in figura Angeli percutientis, omnes occidendo primogenitos nedum hominum sed & animalium, à primogenito vilissimi animalis usque ad Regis primogenitum, iuxta illud quod dixerat. Et transibit noctis illa per terram Ægypti percutiamque omne primogenitum in terra Ægypti ab homine usque ad pecus. Eadem hora cuncta subvertit dzmonia quæ passim per Ægyptum adorabantur: hoc enim credit D. Hieronymus verbis illis indicari: In nocte illa, in cunctis Dni Ægypti faciam indicia: quod confirmatur ex scriptura propter hoc quod addit: Ego Dominus: nam in Hebræo nomen scribitur ineffabile Dei, quod significat ipsum solum esse verum Deum.

Eadem horâ in terram prostravit idola quæ Philisthim colebant in simulacro Dagon: etenim nocte humili devicit simulacrum quod cum Philisthim exersissent & loco suo restitissent, ecce altera nocte in partes confregit. Eadem horâ angeli ministerio ita liberè gladium applicavit, ut centum octoginta quinque milia proferret de exercitu Regis blasphemæ Sennacherib quibus urbem Ierusalem obsidebat vitimoque discrimini exponebat. In nocte illa venit Angelus Domini & percussit in castris Ægyptiorum centum octoginta quinque milia. Itaque mediâ nocte Deus manus suas attollebat libentis contra inimicos suos homines & dzmonia. Eadem horâ illas tradit ipsi omnibus quas capiant & ligent, eorumque se tradit manibus libera data facultate quatenus homines & diaboli illas contra eum libertinè moveant: hoc etenim significavit tom eadem horâ dixit illis: ita est hora vestra potestatis tenebrarum.

Potro non est prævenire mysteria, quando quidem præsentia orationis eius quæ declaravimus, abyssus sit eorum inscrutabilis, quorum primum est, quod confessum oculis occurrit excutiendum. Si apparuit angelus in figura humana, quia consolaturus veniebat, & confortatorus Dominum secundum naturam

E. 16. de ciuit. c. 34. Ho. 7. Nu. 20. c. 1. Mediæ noctis tempus attenditur. Exod. 12. c. 12. Epist. ad Fabiol. apud Lycopman. Exod. 12.

In nocte 4. Reg. 19. illa venit Angelus Domini & percussit in castris Ægyptiorum centum octoginta quinque milia. Luc. 24. 48. potestatis tenebrarum.

104.

II. Virum agoniam præcellens aduentum Angeli.

naturam suam humanam, & realiter eum confortavit eo modo quod diximus: quomodo subiungit Evangelista eo tempore mortali Christum oppressum agoniam, & feruentius ac prolixius instruit orationi, tantamque fuisse interiorum sui cordis angustiam, ut sanguinem sudaverit tanta ubertate, ut guttatim in terram defluens ipsam ut rose purpureo macularet: hæc concessio videtur non tantum eum Angelica confortatione non fuisse roboratum, imo potius angustias pernasque illi accretisse grauioribus. Idcirco nonnulli arbitrantur hæc agoniam & sanguineum sudorem ante aduentum Angeli contigisse, quo adueniente & demum dispartente statim Dominus ab oratione surrexit totus animo confortatus, quo prodiret obitum inimicos excepturus à quibus caperetur, caprusque occideretur: huic ego fidem non adhibeo sed eodem credo ordine contigisse, quod narrat Evangelista, & explicauimus, causas ponderando huius extremæ agonie & sudoris insoliti. Realiter Angelus Dominum confortauit ut declaratum est, porro eum determinatione bibendi calicem, & tradendi se ad hoc potestati inimicorum, hominum & demonum, ut in corpore suo amaras & horrendas passiones suæ pernas sustineret, se ipsum perfectissimum tradens quam olim Iob quandoquidem ille tantum tradidit fuerit, ut in eum agere potuerint quo ad corpus & facultates sed eum vitæ reservatione, Christus autem absque illa reservatione primo: voluit, ut supra diximus, pati manibus suæ imaginationis in animam interioribus. Quamuis autem cepit ab initio orationis suæ timore illo pauore mentisque tristitia, pro ut explicauimus, nunc tamen in vltima illa hora sibi refidua grauius pati voluit & acerbiores in anima sustinere cruciatus, illosque interioribus experiri quos postmodum in corpore tolleraret exterioribus.

Notat Apostolus opus quod Deus de veteri tabernaculo, & propitiatorio disposuit, quod his fieri decreuit: primo: ipso eum Moysi solo existente, diuini sui digiti vicibus: illo namque formam eius tradidit Moyse delineatam: secundo: per manus operarium, ut sciendo, texendo, & laborando illud perficerent iuxta exemplar & prototypum, quod Moyse exhibens illi ait: Omnia facta secundum exemplar, quod tibi monstratum est in monte. Tabernaculum diuinum, & illud propitiatorium Christus est crucifixus: etenim ut tale tibi Pater æternus illum designauit iuxta Apostolorum suorum sententiam. Quam propitiis propitiacionem per fidem

in sanguine ipsius, ipse est propitiatus pro peccatis nostris, non pro nostris tantum, sed etiam pro totius mundi. Bis voluit edificari: primo: cum illi solus esset in horto suæ imaginationis esse cæcissimo digito, cuius opus interioris in anima sua perficit, quidquid pallurus erat designat, et ita viuaciter, ac si recipi pateretur. Secundo: per manus immanium illorum operarium, qui omnes istas partes integrè perficiunt: ita ut tanta reperitur vtriusque conformitas, ut quidquid illi elaboratum sunt, prius ipse videtur, considerauerit, decreuerit & acceptauerit, circa quod altero die mysteria declarauimus singulatis.

Vi hoc patet, sicut illud proprie eius personæ manibus fiebat: quæ cruciaturam omnium vires longè superabant, pernas suscepit & angustias, quibus eum creaturæ omnes non poterant torquere grauioribus. Argumentum omnino fabulæ venetor quo D. Thomas illud explicat. Nemo dubitat (inquit) quin penæ ac cruciatus quos Dominus pertulit, fuerint voluntarij: nam ipse illos assumpsit propria: motus voluntatis in hoc domesticæ uora est D. Augustinus de doctrina: Hæc humana infirmitatis affectus, sicut ipsam carnem infirmitatis humana, ac mortem uera humanam, Dominus Iesus, non conditionem necessitate, sed miserationis uoluntate suscepit. Conhibet ratio hæc ad feruentissimam tantis beneficijs gratitudinem tenerrimè peruenit D. Ambrosius ad D. Bernardum. Cum Dominus hic esset, & pietati præclarissimus, quandoquidem dolores illos & angustias accepit, finem aliquem intendebat, & tales quidem erant accepturus, qui illi fini essent maxime convenientes. Plus hic erat, ut gratè soluere, & abundantè excelsa, omnia illos cruciatus, quibus omnia mortalium peccata ferendis erant oblitiscia, facta, & fieri possibilia, ipsosque Deo reconciliare, atque coram meritis omnia illis adipisci regna æterna, certesque diuitias quarum ualor & dignitas est infinita. Tales igitur dolores illius, quas peccata merebantur, & bona infinita gratiæ & gloria merebantur. Idcirco certum est excedere debuisse quotquot omnes homines pati sufficerent, ut tendere quales forent illi cruciatus. Quæritur considerari magnitudo dolorum Christi passionis (inquit D. Doctor) ex hoc quod passio illa & dolor à Christo fuerunt assumpti & uoluntariè propter suam liberationem hominum à peccato: & idcirco tantam quantitatem doloris assumpsit, quæ esset proportionata magnitudinè fructus, qui inde sequerentur, unde dolor Christi fuit maximus.

Luc

Com igitur Christus manibus propriæ suæ personæ pati decernat, vel melius imaginatio- nis, & animæ suæ considerationis, illam vincit, ut in peccata mundi resisteret, illaque perpendit, quæ cæternam in illum irruerent, & hæc pri- ma fuit ratio agoniz. Catholicè verèque loqui- mur. Nam dicitur Patrem æternum filio impos- sibile. Christo omnia mortalium peccata, qui fuerunt, sunt, vel erunt, nedum originale, sed omnia mortalia, venialia, quæcumque commissa sunt à primo peccato Adâm vsque ad vltimum in mundo committendum: non quæ ad culpam, quo in illum cadere non poterat, sed quantum ad poenam, quam subituros erat tamam quàm pro illis pati erat sustineri. *Folius Deo in eo in- quitatem omnium nostrorum.* Alia littera legit. *Ir- rueret facti in cum iniquitates omnium.* Fecit ut cæternam irruerent in eum omnia mortalium omnium peccata. Quanto grauius ille cru- ciatu, si cerneret in se turrim integram irruen- tem maximæ & propemodum infinitis constru- ctam lapidibus de montibus excisis & elabora- tis, oportetque super eum iutores, adeo graues, ut eorum minimis contereere & commolere suf- ficeret egentem omnium fortissimam? Multitu- do peccatorum turris est immensa, lapidibus compacta grauissimis, quorum vel minimus potest atterere, complanare, & enervare vires totius nature vel maximas, nec ipsos excipio Sa- taphines: quandoquidem in illis omnibus simul totius potentia tanta non est, quâ vel vnum su- munt, vel integrè satisfaciunt pro minimo peccato veniali. Pondus peccati adeo graue est, ut iuxta cogitatio, quæ Angeli supremi inuadit intellectum, & mille milium aliorum affec- tum, ipsum omneque ceteros effecerit adeo graues, ut illos nequiret celum sustinere, cum- que tale sit quale describitur amicus Iob instat ætis- simum. *Cæli quasi ære firmissimi solidati- oni.* Deinde cum Angelus ceteris que ex natura sua sunt ipsa cogitatione leuiores, ceciderunt at- tantem obique vira mora festinantissimè in pro- fundum inferni, quos tandem pondus hoc ita conuictos coarctat, ut nunquam illud valeant euincere, nec se dimouere, nec de sub eo ad au- ras ita proleuere.

vt in æternum se nequeant expedire, coarctabit exponit autem eorum singulos propria scelerum suorum tur- rificata grauitate. *Grabitur enim iniquitas sua.* Ita- que damnatorum singuli sub onere peccati sui corruunt, sic vt in æternum ex illo casu affurgere sit impossibile. Si vel vnum peccatum tam im- mensi sit ponderis, ut licet supremus omnium Angelus tanta polleat fortitudine, ut ex parte sua valeat velut pila ludere cum toto illo mundi globo, & altissimos ac extendissimos precipitare ca- pacitate quâ tu lapillum, quantum erit pecca- torum mundi pondus omnium? Quam immen- sum? quàm graue? Quàm plus satis vt commi- nuat id omne super quod ceciderit?

Hoc immensum adeo pondus illud ipsum est, quod Pater cælestis filij sui humeris ferendum imposuit, omnia peccata Iudeorum, Gentilium, Manicheorum, Hæreticorum, Arabum, malorum Christianorum, eorum qui ipsum crucifigebant, Pilati, qui mortis tulit in eum sententiam, He- rodis à quo deridetur, Phariseorum & Scriba- rum, qui tradiderunt illum, mortemque procur- sarum, Iudæ venditoris: verè etenim ac realiter imposuit Saluatori poenam sustinendam, quàm omnia hæc peccata merentur, & pati eorum rei- tuebatur. Hanc modo contempletur tutrim- erissimum & iniquitarum in se irruentem, nec vllum esse peccati lapillum, qui personam suam, humerisque non grauet, pondus hoc attendit tam immensum. O bone Deus, & quis animus illa perpendere sufficebat? Molitur illa capita sine cerebro turrim adificare Babilonicam, quibusque suum deferbat lapidum cælestique pondus adeo molestem, vt singulorum vires enervaret. Si pon- dus quo decem grauabatur, vni ferendum im- posuissent, quâ non angustia premeretur? Si ea- que centum ferebantur, quæ mille si totam cum omnibus lapidibus tutrim? quis non illam conspiciat ex mera desiccet agoniz? quæ non suc- cumberent vires, & in terram corruerent tantæ molis solius inuitu? Suppone casum decem præ- dones ob enormia facinora sua: moret adiudica. VII. eos esse ignominiosè: quisque tantum percipit simili- tudinem ex onere proprii supplicij, & opprobrij dine vt oculis conspiciens siue patibulâ siue theatrum Christi animo desinat, contemiscat, vium roscumque declara- perdat faciei colorem, & capilli capitis erigan- tur ag- gatur. Si cruciatu ac ignominia quam decem om- nes perferunt vni soli sustinenda staueretur, quantum eius animo tristitiam adfretur & ago- niam? Et si forent omnes centum eorum cru- ciatus? Et si mille? Et si myriadum? quænam vi- res adeo fortes, quæ hinc non succubere uerent?

quas non angustias, quas non causarent agoniae? O Christe sanctissime, quam bene requirerantur; Domine mi, humeri tales, tamque fortes, quales tuos omnes agnoscerimus, ut illis super imponeretur turris illa babilonica peccatorum, quam homines edificaverunt, & poena tolerarentur, quas rot ad mortem damnati sustinere tenebantur: porro satis hinc liquet quantum angustiam, quantum ad ferre deberent agoniam. dum eas omnes Dominus sibi conspicit irruentes sic ut nec eorum desit vel minima.

Omnia clarè & distinctè peccata cognoscit, & eorum omnium poenam sibi conspicit inferendam, nec uno excepto, non originali, non mortali, non veniali, pro quo plenè & integrè non satisfaciatur quantum est ex parte sua: pariter considerat, quod sicut nulla pars erat in corpore humanae naturae mystico à culpa innoxia, sic nec in suo naturali futura esset sine poena & cruciatu: non corpus, non anima, non sensus, non caput, non oculi, non pedes, non manus, non collum, non nervus, non arteria, non vena, sed nec crinis capitis vel tenuissimus. Si te ligatum conspiceret, atque in te irruerent innumera animalia venenosa, hinc viperam, inde dipladem, isthinc leones, ex altera parte tigides, ex alia tauri furiosi, feroces vrsu, & singula eorum ex parte sua corpus tuum impugnant, illa caput, haec brachia, illa pedes, ista ventrem, nonnulla in oculos conuolarent, quaedam auribus irruerent, quam grauer affigeretis? Eo modo Christum considera quasi praeccepti Patris ligatum obedientia, tantaque accurrere animalia truculentia, quanta illi se peccata obiciebant: scelera superbia: spinis caput affligunt, avaritia: manus clavis terebant, impudicitia: corpus flagellis dilacerant, ira: collo funes injiciunt, gula: scilicet & aceto inieciunt, invidia: cor horrendis torquent ignominia, aedia: pedes harpaginibus vnicisque transigunt. Heu quanta tristitia, quanta agonia, tribulatio quanta! Dicere tibi iure merito liceat Domine: *Circumdederunt me mala, quorum non est numerus.*

VIII.
Alia sicut
militudo.

Ps. 39.

In representatione peccatorum omnium. ceteris eminebant peccata Iudaorum, electi populi sui: cum enim illi reliquis strictius obligaren-

tur, & essent pro quorum redemptione ac salute primario de coelis descendit, & oratione in mundum Saluator; illi tamen erant qui in morte sua culpam incurerent grauiorem, manus in eius sanguine macularent; quos perpetuo beneficiis donisque largus emittit: & jam praevideret ea de causa per diuinam fore iustitiam extirpandos, illosque futuros esse qui ex eius sanguine reliquis minorem haberent utilitatem. Uno ipsi illum protegere conati sunt. Sacilegem attendebat Apolloli sui productionem ob quam aeternum esset periturus: negationem ejus considerabat, quem Ecclesiae suae Principem degerat; dispersionem omnium sibi charissimorum, potissimum autem Matris suae paenas inestrahiles. Te iudicem appello num illis considerationes sufficientes non fuerint, quibus anima illius extremas mortis perferret agoniae, de quibus jam diximus, ea ponderantes quae hujus occasione D. Ambrosii & D. Hieron. reculerunt.

§ 42. Secundo: agoniam subortumque languorem cenerio cordis eius excitavit; mare dixerit, in quo demersa sunt peccata, sicut in Aegypto locuste.

Secunda ratio, quam assignat D. Thom. dolor fuit & omnium peccatorum, colpatumque contritio. Sicut vero verus est Christum nulla proprii peccati labe fuisse maculatum, ita verum quoque credimus, quod sibi totius mundi peccata imposuerit pro eis integrè satisfacturus, atque ex parte sua remissionem eorum omnium obtenturos, eo prioris modo, ac si ipse condempnasset: nam idcirco illa sua cognouit *Verba delictorum meorum.* Haec secunda ratio sequitur ex prima: nam quod Pater aeternus omnia illi peccata nostra pondus imposuerit, hoc ea voluntate fecit ut eorum immentum ipse debitum solueret, & integrè satisfaceret, & omnium plenam remissionem obtineret à Deo remissionem. Ad hoc saltem primo requiritur dolor cordisque contritio, occurrat illam excitant, eamque adeo magnam accendat & intensam, ut cor suum haec fortius multo quam torcular comprimens, mortalem illi attulerit agoniam, qualem in eo vidimus. Hoc verum exposuit Ihuas: cum enim dixisset à Patre caelesti: *Et omnia illi nostra imposita crimina, subijungit: Verè Languores nostros ipse tulit, & dolores nostros ipse portavit.* Hos dolores intelligit Doctor Angelicus, illos quos secum vera trahit contritio peccatorum. Septuaginta translulerunt.